

บทที่ 1

บทนำและวัตถุประสงค์

บ้านดอยช้าง หมู่ที่ 1 ตำบลลาวี อำเภอมะสรวย จังหวัดเชียงราย เป็นชุมชนชาวเขาขนาดใหญ่ ตั้งอยู่บนแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของกลุ่มน้ำกก ในกลุ่มสาขาน้ำแม่สรวย มีลำน้ำห้วยไคร้ไหลผ่านชุมชน ครอบคลุมพื้นที่ถึง 12,178 ไร่ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงสลับกับป่าดงดิบมีสภาพภูมิอากาศหนาวเย็น บ้านดอยช้างเป็นชุมชนของชาวเขาที่มีประชากรอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างหนาแน่นจำนวนประมาณ 1,062 ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร ทั้งการทำการเกษตร ได้แก่ กาแฟอาราบิก้า พืชผัก ไม้ผล ข้าวโพด และพืชตระกูลถั่วต่างๆ โดยกาแฟอาราบิก้าเป็นพืชที่สำคัญมีพื้นที่ปลูกจำนวนมากในพื้นที่จังหวัดเชียงราย และมีการขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงเกิดปัญหาที่สำคัญต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิต และต่อสิ่งแวดล้อม เช่นการขยายพื้นที่เพาะปลูกพืชโดยเฉพาะกาแฟอาราบิก้า และพฤติกรรมปฏิบัติของเกษตรกรที่มีส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม เช่น มีน้ำเสียจากกระบวนการแปรรูปผลผลิตเกษตร ปัญหาเรื่องปริมาณและคุณภาพผลผลิตมีปริมาณและคุณภาพไม่สม่ำเสมอ โดยมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการขาดองค์ความรู้ในการจัดการพื้นที่และการจัดการสวนกาแฟที่ถูกต้อง ด้านโรคแมลง การจัดการธาตุอาหาร รวมไปถึงกระบวนการแปรรูป

รายได้หลักของเกษตรกรบ้านดอยช้างมาจากการปลูกกาแฟเพียงชนิดเดียวซึ่งถือว่ามีความเสี่ยงด้านความมั่นคงด้านรายได้ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเทคโนโลยีการผลิตสำหรับพืชแบบบูรณาการเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการผลิตและคุณภาพผลผลิต รวมถึงการทดลองปลูกพืชทางเลือกชนิดอื่นๆ ที่จะมีศักยภาพในการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและเกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถเรียนรู้และปรับวิธีการทำการเกษตรให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทดสอบเทคโนโลยีเพื่อการจัดการสวนกาแฟอาราบิก้าแบบยั่งยืน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการปลูกและการจัดการสวนกาแฟอาราบิก้าแบบผสมผสานของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาชนิดพืชทางเลือกที่เหมาะสมต่อการให้ผลผลิตและรายได้ของเกษตรกรบ้านดอยช้าง